

Hedef -Davranışlar

- Eğitim Programının birinci boyutudur.
- Öğrencilere kazandırılması planlanan niteliklerdir (davranışlar).
- Bu nitelikler bilişsel, duyuşsal ve psikomotordur.
- 2 aşamada ele alınmaktadır. Bunlar:

Dikey boyut = Uzak-Genel -Özel Hedefler

Yatay Boyut= Bilişsel, Duyuşsal, Psikomotor

Uzak Hedefler

- Politik felsefeyi yansıtır ve kısaca ifade edilir.
- Toplumsal – ulusal hedeflerdir.

Genel Hedefler

- Belli bir eğitim kesiminin ya da okulun genel hedefleridir.
- Genel hedefler uzak hedeflere uygun olarak düzenlenir.

Özel Hedefler

- Bir ders için düzenlenen hedeflerdir.
- Bir derste veya kursta öğrenciye kazandırılması arzulanan niteliklerdir.

Hedeflerin Aşamalı Sınıflandırılması

- Öğretim hedefleri;

- Bilişsel
- Duyuşsal
- Psikomotor (Devinişsel)

alanla ilgili olarak sınıflandırılır.

- Hedeflerin aşamalı olarak sınıflandırılması öğrenme etkinliklerine olumlu yönde etki etmektedir.

Bilişsel Alan

- Zihinsel etkinliklerin önemli olduğu hedeflerden oluşur.
- Etkinlikler en basitten en gelişmişe doğru sıralanır.
- Hedeflerin sınıflandırılmasında Bloom (1956) tarafından yapılan sınıflandırma önde gelir.

Bloom'un aşamalı sınıflandırması

Bilişsel Alan

- Bilgi
- Kavrama alt düzey davranışlar
- Uygulama
- Analiz
- Sentez üst düzey davranışlar
- Değerlendirme

Bilgi Basamağı

- Bu düzey öğrencinin hatırlama davranışını göstermesini sağlamaktadır.
- Sorunca söyleme, görünce tanıma gibi temel davranışlar hatırlama davranışını ifade eder.

Bilgi Basamağı

- Hemen hemen tüm derslerde bilgi düzeyinde çok sayıda hedef vardır.
- Bunlar derslerle ilgili temel kavramlar olabilir.
 - Ör: Eğitim, öğretim, değerlendirme gibi.
- Türkçe, kimya ve matematik derslerinde kullanılan terimler.

Kavrama Basamağı

- Bu alanda öğrenci hatırlamadan daha fazlasını yapar.
- Konuyu veya olayı açıklayabilme,
- Kendine has bir biçimde tarif edebilme,
- Kavramlar arasındaki farklılıkları anlayabilme vb.
- Öğrenci bazı konu veya kavramlarla ilgili olarak tartışabilir.

Kavrama Basamağı

- Öğrenci konunun anlamını kavrar ve kavradığı konuyu anlam bütünlüğünü bozmadan farklı biçimlerde ifade eder ve yorumlar, örnekler verir.

Uygulama Basamağı

- Öğrencinin anladığı içerik ve ilkeleri yeni durumlara uygulaması söz konusudur.
 - ör: Matematikte ilk kez karşılaşılan bir problemin çözülmesi
- Günlük hayatta kullanılan pratik yapma anlamına gelen uygulama ile karıştırılmamalıdır.
- Öğrenilen bilgilerin yeni durumlarda kullanılması sürecidir.

Analiz Basamağı

- Bir sistem veya bütünüñ işleyiş ve yapısının anlaşılması için bütünü öğelerine ayırma söz konusudur.
 - Ör: Türkçe dersinde cümlenin öğelerini ayırmak.
- Tümünden gelim = bütünü parçalara ayırma.

Sentez Basamağı

- Bilişsel alanın üst düzeyde bir aşamasıdır.
- Yeni bir bütün oluşturmak için parçaları bir araya getirme söz konusudur.
- Tüme varım
- ör: öğrenci özgün bir şekilde iyi organize edilmiş bir konu yazabilir.
- Özgün bir araştırma için plan önerebilir.
- Bir bütün oluşturmak için bir çok element organize edilerek bir araya getirir.

Değerlendirme Basamağı

- Sentez düzeyinin üstünde bir zihinsel süreç içerir.
- Ortaya konmuş olan ürünün hangi kriterleri sağlama açısından yeterli, hangi kriterleri sağlama açısından yetersiz olduğu hakkında gerekçe göstererek kararlara varır.
- Bu aşamada verilen bir amaç için metot ve materyallerin değerleri hakkında karar verme söz konusudur.

Duyuşsal Alan

- Bu alan öğrencilerin psikolojik durumlarıyla ilgili hedefleri içerir.
- Belli bir değere karşı öğrencilerin hissettikleri tutum, ilgi, sevgi vb. faktörleri içerir.
- Krathwohl (1964) tarafından sınıflandırma gerçekleştirildi.

Duyuşsal alan sınıflandırması

- Alma
- Tepkide bulunma
- Değer verme
- Örgütleme
- Nitelenmişlik

Alma

- Belirli bir olayı fark etme isteğidir.
 - Ör: Öğrencinin sınıf aktivitelerine katılma isteği, dersi dikkatle dinlemesi, öğrenmenin önemli olduğunu farkına varması, ödev yapma zorunluluğu vb. yani:
 - Öğrencinin iletişimdeki **alıcı** işlevini yerine getirmesidir.

Tepkide Bulunma

- Bu aşamada öğrencinin tepki vermesi söz konusudur.
- Bu tepki başlangıçta razı olma ve itaat etme şeklindedir. Okul kurallarına itaat etme gibi.
- Daha sonra birey isteyerek uyarıcıya tepki gösterir.
 - Ör: Öğrencinin derse aktif katılması, verilen ödevleri yapması, sınıftaki tartışmalara katılmaktan zevk alması.
- Tepkide bulunma aşamasında birey olayı almaktan ziyade olayla ilgili bir **etkinlik yapması** söz konusudur.
 - Ör: Ödev yapması

Değer verme

- Bir şeyin değerini kabul eder.
- Öğrenci belirli davranış veya nesnelere değer vererek bağlanır.
- Değer verdiği konularda tartışıldığında ısrarla fikirlerini savunur.

Örgütleme

- Kişi kendi davranışının sorumluluğunu kabul eder. Kendinin güçlü ve zayıf yönlerini anlar ve kabul eder.
- Kendi inançları, ilgileri ve yetenekleri ile uyumlu bir yaşam organize eder.
- Bu aşamada birey kendi içinde çelişmeyen bir değerler sistemi oluşturur.

Nitelenmişlik

- Birey değerleri yaşam felsefesine donstrr.
- Birey bağımsız olarak çalışmada kendine güven gosterir.
- Grup aktivitelerinde iřbirlięi içerisinde bulunur.

Psikomotor Alan

- Fiziki öğrenmelerle ilgili öğrenme becerilerini içerir.
- Fiziksel becerinin yanında bilişsel ve duyuşsal öğeleri de içerir.
- Bisiklet sürme, basketbol oynama, resim yapma, müzik aleti çalma, yemek yapma, araba sürme vb. örnekler verilebilir.

Psikomotor Alan

- Algılama
- Kuruluş
- Kılavuz denetiminde yapma
- Mekanizma
- Kompleks tepki yapma
- Adaptasyon
- Yaratma

Algılama

- Nesnelerin, niteliklerin duyu organlarıyla fark edilmesidir.
- Aktivitelerin temelini oluşturur.
- Belli bir yemeği yapmak için gerekli olan malzemelerin farkına varma gibi.

Kuruluş

- Belli bir hareket veya yaşantıya hazır oluş.
- İstenen hareketlerin yapılmasında zihinsel, fiziksel ve duyuşsal boyutlar söz konusudur.
- Beceriye yapmaya hazır oluş demektir.
- Bir kişinin araba sürmeye başlamadan hemen önceki hali, araba sürmeye hazır oluş.

Kılavuz denetiminde yapma

- Becerinin icra edilmesidir. Ancak birey beceriyi kendi başına yapmaz. Bir rehber yardımıyla yapar.

Mekanizma

- Öğrenilmiş bir tepkinin alışkanlık haline geldiği zaman oluşur.
- Öğrenci yeterli performansa, güven veya yeterliliğe ulaşır.
- Psikomotor beceriyi normal biçimde icra eder.

Adaptasyon (uyum)

- Kazanılmış becerilerin karşılaşılan yeni durumlara da uyarlanabilmesidir.
- Çok iyi araba süren birinin ilk kez karşılaştığı farklı bir arabayı da çok kolay bir şekilde sürebilmesi gibi etkinlikleri içerir.

Yaratma

- Yeni bir beceri icra etme, kendine özgün bir psikomotor ürün ortaya koymadır.
- Bir futbolcunun orijinal bir şut tekniği geliştirip uygulayabilmesi, ahcının orijinal kendine özgü bir yemek yapması vb.

Aşamalı sınıflamaya uygun hedef ve davranış yazma

- Bir ders için tüm aşamalarda hedef yazma veya her aşamaya aynı ağırlığı verme gibi hatalara düşülmemelidir.
- Verilecek dersle hedefler uygun olmalıdır.
 - Ör:ilk kez alınacak tarih dersinde bilişsel alandaki bilgi kavrama uygulama alanları kullanılırken doktora derslerinde üst düzey davranışlar olan analiz sentez değerlendirme kullanılır.

Aşamalı sınıflamaya uygun hedef ve davranış yazma

- Hedef yazımında uyulması gereken temel kurallar:
 - Hedefler aşamalı sınıflandırmaya uygun olmalıdır.
 - Hedefler öğretim faaliyetlerinin ne düzeyde olacağını yansıtır.
 - Hedef bilgi düzeyinde ise bilgi verilip birkaç tekrar yapıldıktan sonra bir sonraki hedefe geçilir.
 - Hedef kavrama düzeyinde ise bilgi vermenin yanında birçok örnek verme, bilginin farklı formatta sunumu, örnekler istenmesi gibi daha yoğun öğretim faaliyetlerine gerek duyulur.

Aşamalı sınıflamaya uygun hedef ve davranış yazma

- Hedefler gözlenilebilir öğrenci performansını ifade eder biçimde yazılmalıdır.
 - Ör:
 - Ölçümlerin güvenilirliği kavramını öğretme
 - Ölçümlerin güvenilirlik kavramını anlayabilme
- Hedefler öğrencilerin sahip olacakları niteliklerdir. Bu nedenle hedefler öğrencilerin yapacaklarını ifade eder şekilde yazılmalıdır.

Aşamalı sınıflamaya uygun hedef ve davranış yazma

- Hedefler öğrenme sürecini olarak değil, öğrenme ürünü olarak ifade edilmelidir.
- Öğrenciler standart hata hakkında bilgi kazanırlar.
- Burada bilginin kazanılıyor olması yani süreç verilmektedir.
- Kazanır-geliştirir-kullanır gibi ifadeler öğrenme sürecini ifade eder.

Aşamalı sınıflamaya uygun hedef ve davranış yazma

- Konu başlıkları hedef olarak yazılmamalı, öğrencilerin konuyla ilgili istendik niteliklerini belirtmelidir.
 - ör:
 - Test sonuçlarına ait ölçümlerin standart hatası
 - Test sonuçlarına ait ölçümlerin standart hatasını anlayabilme
 - (öğrenme ürünü ve öğrenmenin hangi düzeyde olacağını ifade eder).

Aşamalı sınıflamaya uygun hedef ve davranış yazma

- Hedefler kapsamlı ve aynı zamanda da sınırlı olmalıdır.
- Bir ders saati için yazılan hedef o ders saati içerisinde tamamlanacak şekilde kapsamlı olmalıdır. Ancak 30-40 dk bir süreyi geçmeyecek kadar da konular sınırlı olmalıdır.

Aşamalı sınıflamaya uygun hedef ve davranış yazma

- Hedef cümlesi tek bir öğrenme ürününü ifade etmelidir.
- Cümlenin öğeleri ve sıfat kavramını anlayabilme
- Hedefler tamamlayıcı ve bitişik olmalıdır. Yani hedefler aşamalı şekilde sıralanmalı ve birinin içeriğini diğeri kapsamalıdır. Birinin bıraktığı yerden diğeri başlamalıdır.